

INSTYTUT
AKTYWIZACJI
REGIONÓW

SZKODA KOMUNIKACYJNA

Niniejszy informator ma na celu przedstawienie podstawowych zagadnień związanych z przywołanym tematem i powstał w ramach realizacji zadania edukacji prawnej realizowanej w 2022 roku przez Instytut Aktywizacji Regionów

Spis treści

Definicja szkody.....	2
Kolizja, wypadek, katastrofa w ruchu lądowym.....	3
Obowiązki uczestników w wypadku wystąpienia szkody.....	4
Gdzie zgłosić szkodę komunikacyjną.....	5

W tym poradniku postaramy się przybliżyć Państwu definicję szkody komunikacyjnej. Najprostsza definicja mówi o tym, iż ze szkodą komunikacyjną mamy do czynienia w sytuacji uszczerbku na mieniu lub osobach, który powstał w wyniku kolizji, wypadku drogowego lub katastrofy w ruchu lądowym. Brzmi to podobnie jak definicja wypadku samochodowego. Często również serwisy informacyjne przekazują nam wiadomości o różnych zdarzeniach w ruchu komunikacyjnym, jednak nie zawsze treści są precyzyjne. Często błędem jest używanie zamiennie sformułowań kolizja, wypadek czy katastrofa. Często nie wynika to nawet z niewłaściwego rozróżnienia tych trzech zdarzeń, a potrzeby przekazania treści budzącej większe zainteresowanie. Różnice są dość wyraźne i w niniejszym poradniku postaramy się je omówić. W pierwszej kolejności warto wspomnieć, że wypadku samochodowym są ofiary w ludziach, natomiast przy kolizji ofiar w ludziach nie ma. O katastrofie w ruchu lądowym mówimy z kolei wtedy, gdy rozmiary zdarzenia są większe, aniżeli w wypadku drogowym.

1. Definicja szkody

Jeśli posłużymy się kodeksem cywilnym to natkniemy się nie na definicję szkody w dosłownym znaczeniu tego słowa. Mianowicie są tam wypunktowane czynniki, które sprawiają, że mamy do czynienia ze szkodą. Regulacja zawarta w art. 361 § 1 kc określa, że zobowiązany do odszkodowania ponosi odpowiedzialność tylko za normalne następstwa działania lub zaniechania, z którego wynikała szkoda. Z kolei art. 361 § 2 kc wskazuje, że naprawienie szkody polega na rekompensacie straty rzeczywistej (tzw. *damnum emergens*) lub zwrotu utraconych korzyści, które poszkodowany działaniem lub zaniechaniem sprawcy mógłby osiągnąć, jeżeli szkoda nie zostałaby mu wyrządzona (tzw. *lucrum cesans*). Szkoda to zatem wszelki uszczerbek na zdrowiu lub mieniu danej osoby, poniesiony wbrew jej woli – czyli np. skutek kolizji drogowej z innym uczestnikiem ruchu.

Powyżej wymieniliśmy rodzaje szkody – strata rzeczywista lub utracenie w jej wyniku korzyści. Spróbujmy teraz wymienić kilka przykładów. Strata rzeczywista to uszkodzenie mienia, czyli np. zmniejszenie wartości pojazdu, na którym miała miejsce szkoda komunikacyjna, uszkodzenie zegarka lub elementów odzieży na skutek zdarzenia na drodze. Utracone korzyści to z kolei np. zarobek, który tracimy, ponieważ uszkodzony pojazd służy

nam do zarabiania pieniędzy, ale również pobyt w szpitalu w wyniku którego nie możemy podejmować pracy zarobkowej wskutek odniesionych w stłuczce ran lub uszkodzenie auta, które wykorzystywane jest do celów zawodowych. Już na podstawie tych kilku przykładów można stwierdzić, że wskazanie wysokości szkody rzeczywistej jest dużo łatwiejsze do udowodnienia, aniżeli uzasadnienie dla utraconych korzyści.

2. Kolizja, wypadek, katastrofa w ruchu lądowym

W polskich przepisach prawnych nie istnieje wprost definicja kolizji drogowej, natomiast w art. 86 kodeksu wykroczeń uregulowano odpowiedzialność sprawcy, który swoim zachowaniem na drodze publicznej, nie zachowując należytej ostrożności powoduje zagrożenie dla bezpieczeństwa w ruchu drogowym. W większości przypadków kolizja jest skutkiem niezachowania przez któregoś z uczestników ruchu właśnie zasad związanych z poruszaniem się po drodze i pomimo braku definicji kolizji często osoby te odpowiadają właśnie na podstawie wskazanego przepisu kodeksu wykroczeń. Sankcja (odpowiedzialność) za naruszenie tych zasad w warunkach kolizji to grzywna. Warto zaznaczyć, że grzywna w tej sytuacji stanowi karę nałożoną przez organy państwowe, natomiast w szerszej perspektywie potwierdza ona naszą winę i może powodować odpowiedzialność względem poszkodowanych na mieniu lub osobie innych uczestników kolizji.

Ze spowodowaniem wypadku w komunikacji mamy do czynienia w sytuacji zachowania polegającego na naruszeniu – nawet nieumyślnie – zasad bezpieczeństwa w ruchu lądowym, na skutek którego dochodzi do nieumyślnego spowodowanie wypadku, w którym inna osoba odniosła obrażenia ciała (naruszenie czynności narządu ciała lub rozstrój zdrowia) trwające dłużej niż 7 dni. W zależności od skutków wypadku odpowiedzialność to kara pozbawienia wolności od 6 miesięcy do nawet 8 lat. Warunki zakwalifikowania zdarzenia jako wypadek drogowy opisuje art. 177 kodeksu karnego.

Z kolei przestępstwo polegające na spowodowaniu katastrofy w komunikacji zostało określone w art. 173 kk i tak jak w przypadku wypadku polega na spowodowania niebezpieczeństwa zagrażającego życiu lub zdrowiu wielu osób albo mieniu o wielkich rozmiarach. Odpowiedzialność za spowodowanie katastrofy kształtuje się od 2 miesięcy do

nawet 12 lat pozbawienia wolności (najwyższa kara jako możliwa odpowiedzialność za katastrofę, w wyniku której dochodzi do śmierci człowieka lub ciężkiego uszczerbku na zdrowiu. Czytając definicję katastrofy można zastanawiać się nad niedookreślonymi zwrotami takimi, jak „wiele osób” lub „mienie wielkich rozmiarów”. O ile definicja mienia wielkich rozmiarów została określona w art. 115 § 6 kodeksu karnego, który wyjaśnia nam, że mieniem wielkiej wartości jest mienie, którego wartość w czasie popełnienia czynu zabronionego przekracza 1 000 000 złotych (na podstawie art. 115 § 7a kk paragraf ten stosujemy również w każdej sytuacji, gdzie w przepisach jest mowa o szkodzie w wielkich rozmiarach – tak jak w przypadku katastrofy), to w przepisach brakuje jasnej definicji, ile to tak naprawdę „wiele osób”. Z pomocą przychodzi dorobek orzecznictwa. W praktyce wydziałów karnych sądów ukształtowało się rozumienie wielu osób jako co najmniej 10. Jeżeli zatem w zdarzeniu drogowym uczestniczą dwa pojazdy, w którym znajduje się 10 osób łącznie i sprawcą jest kierowca jednego z nich, to nie mamy do czynienia z katastrofą (sprawca nie jest zaliczany do ogólnej liczby „wielu osób” w rozumieniu tego artykułu. Natomiast kiedy do zdarzenia dojdzie już z udziałem 3 pojazdów osobowych, w których poza sprawcą będzie przebywało łącznie co najmniej 10 osób – istnieje ryzyko, że takie zdarzenie drogowe może zostać zakwalifikowane jako spowodowanie katastrofy w ruchu lądowym.

3. Obowiązki uczestników w wypadku wystąpienia szkody komunikacyjnej

Jeśli dochodzi do kolizji drogowej, na skutek której występuje szkoda, to nie mamy obowiązku wzywać policji. Najczęściej w takich przypadkach jesteśmy w stanie dojść do porozumienia z drugą osobą, czy np. spisać oświadczenie. Takie oświadczenie powinno być wypełnione w sposób, który nie budzi żadnych wątpliwości kto był sprawcą. Warto zrobić rysunek obrazujący zaistniałą sytuację. Powinniśmy również spisać dane personalne kierowców oraz dane pojazdu wraz z numerem polisy. Natomiast w przypadku wypadku drogowego, w którym występują ofiary w ludziach taki obowiązek już istnieje.

Ponadto warto przypomnieć, że będąc świadkiem lub uczestnikiem jednego z opisywanych wyżej zdarzeń na drodze, w którym występują ofiary (np. uszkodzenie ciała) naszym obowiązkiem jest udzielenie pierwszej pomocy tym osobom. Oczywiście za potrzebą udzielenia pomocy przemawia nasz wewnętrzny kompas moralny, ale nasza bierność może zostać odczytana jako zachowanie wypełniające znamiona występku opisanego w art. 162 kodeksu karnego, który reguluje odpowiedzialność za nieudzielenie pomocy człowiekowi

© copyright FUNDACJA IAR 2010-2022

ZASTRZEŻENIE PRAWNE: Materiał do użytku wyłącznie w ramach zadań realizowanych przez Fundację Instytut Aktywizacji Regionów z siedzibą w Gdyni. Żadna jego część nie może być powielana, kopiowana, wykorzystywana w całości lub w części do innych celów, a także zbywana lub udostępniana w jakiegokolwiek formie osobom trzecim bez zgody Fundacji IAR.

znajdującemu się w położeniu grożącym bezpośrednim niebezpieczeństwem utraty życia albo ciężkiego uszczerbku na zdrowiu, jeżeli taka pomoc możliwa jest do udzielenia bez narażenia siebie lub innej osoby na niebezpieczeństwo utraty życia albo ciężkiego uszczerbku na zdrowiu.

Od udzielenia pomocy możemy się powstrzymać jedynie w sytuacji, kiedy do udzielenia pomocy konieczne jest poddanie się zabiegowi lekarskiemu lub w warunkach, w których możliwa jest niezwłoczna pomoc ze strony instytucji albo osoby powołanej do niesienia pomocy.

4. Gdzie zgłosić szkodę komunikacyjną

Jeżeli chcemy zgłosić szkodę z OC sprawcy to zgłaszamy takie zdarzenie u ubezpieczyciela, w którym polisę wykupioną ma sprawca. Obecnie na rynku istnieją też warianty bezpośredniej likwidacji szkód przez naszego własnego ubezpieczyciela. W takiej sytuacji możemy powiadomić naszego ubezpieczyciela, że jesteśmy poszkodowanymi i wtedy nasz ubezpieczyciel dochodzi odszkodowania z ubezpieczenia sprawcy. Wyjątkiem jest tutaj ubezpieczenie AC, ponieważ jeśli natomiast zgłaszamy szkodę z AC to tylko i wyłącznie u naszego ubezpieczyciela. Zawsze zgłaszamy szkodę telefonicznie na infolinii towarzystwa ubezpieczeniowego lub poprzez formularz „zgłoś szkodę” dostępny na stronie internetowej. Warto to zrobić jak najszybciej, gdyż niektórzy ubezpieczyciele mają w OWU zapisy odnośnie do wymaganych terminów przy zgłaszaniu szkody (np. „niezwłocznie”, „nie później niż w terminie 7 dni od dnia wystąpienia szkody”). Ubezpieczyciel to wprawdzie nie sąd, ale tutaj również możemy zostać obciążeni negatywnymi konsekwencjami spóźnienia się ze zgłoszeniem szkody, ponieważ może skutkować obniżeniem lub odstąpieniem od wypłacenia odszkodowania.

Popularnym sposobem na dokumentowanie przebiegu zdarzenia jest spisanie popularnego oświadczenia, które spisane z udziałem uczestników zdarzenia (oświadczenia z reguły sporządza sprawca) jest często załącznikiem w toku postępowania likwidacyjnego u ubezpieczyciela. Warto przy spisywaniu oświadczenia poza samą treścią spróbować przygotować szkic sytuacji, która miała miejsce. Jednakże jest wielu nieuczciwych kierowców, którzy nawet po spisaniu oświadczenia, pomimo swojej oczywistej winy powołują

się na swoje działanie pod wpływem emocji i kwestionują treść takiego dokumentu. Najlepiej w kwestiach lekko spornych lub nawet bezspornych zawiadomić policję, gdyż notatka policji ze zdarzenia jest niepodważalna w przypadku sporu sądowego.